

Polecenia podsumowujące

1. Wymień najważniejsze zabytki literatury polskiego średniowiecza.
2. Przedstaw najważniejsze zabytki architektury romańskiej i gotyckiej w Polsce.
3. Opisz wpływ cywilizacji łacińskiej na powstanie polskiej kultury.

Zakony

Benedyktyni – od XI w.
 Cystersi – od XII w.
 Franciszkanie – od XIII w.
 Dominikanie – od XIII w.

Literatura

Pierwsze utwory literackie o charakterze hagiograficznym, XI w.
Księga henrykowska – pierwsze zdanie zapisane w języku polskim, XIII/XIV w.
 Przewaga tematyki religijnej.

Architektura i sztuka

Romańska

- opactwo benedyktynów w Tyńcu
- kolegiata w Tumie
- Drzwi Gnieźnieńskie
- kolumny w Strzelnie

Gotycka

- kościół Mariacki w Krakowie
- Dom Kopernika w Toruniu
- ratusz we Wrocławiu
- kościół Mariacki w Gdańsku
- ołtarz Wita Stwosza w kościele Mariackim w Krakowie

Polska w kręgu cywilizacji łacińskiej

Język łaciński nośnikiem kultury średniowiecznej.
 Duchowni fundamentem administracji młodego państwa.
 Kształcenie nowych świeckich elit.
 Wzmocnienie pozycji Polski na arenie międzynarodowej.
 Rozwój architektury i piśmiennictwa.

Polecane publikacje

Tadeusz Chrzanowski, *Sztuka w Polsce. Od Piastów do Jagiellonów*, Warszawa 2008.

Kultura Polski średniowiecznej XIV–XV w., pod red. Bronisława Geremka, Warszawa 1997.

Szkolnictwo

Szkoły parafialne, przykatedralne i kolegiackie.
 Nauka w języku łacińskim.
 Siedem sztuk wyzwolonych.
 Uniwersytet w Krakowie – uczelnia kształcąca żaków z całej Europy.

Kronikarstwo

Gall Anonim – *Kronika polska*, pierwsza połowa XII w.
 Wincenty Kadłubek – *Kronika polska*, XII/XIII w.
 Janko z Czarnkowa, *Kronika*, XIV w.
 Jan Długosz – *Roczniki, czyli kroniki sławnego Królestwa Polskiego*, XV w.

